

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

45 χρόνια στην ίδια λογική...

Τουρκία και Ελλάδα «επαναβεβαίωσαν» τις τελευταίες ημέρες ότι παραμένουν σταθερές στις διαχρονικές διαδικαστικές προσεγγίσεις/λογικές τους για τη (μη) επίλυση της ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης. Ο τούρκος υπουργός Εξωτερικών Χακάν Φιντάν στη λύση-πακέτο, προβάλλοντας την άποψη της «δίκαιης μοιρασιάς στην Ανατολική Μεσόγειο» και την «εξέταση όλων των διαφορών του Αιγαίου ως ένα σύνολο...». Επιμονή δηλαδή στο μονότονο αδιέξοδο, καθώς για την Ελλάδα «η οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και υφαλοκρηπίδας παραμένει η μία και μόνη διαφορά για επίλυση». Η προσέγγιση αυτή («του ενός θέματος» δηλαδή) δεν επιτρέπει επίσης καμία διαπραγματευτική κίνηση μεταξύ των δύο χωρών, ανεξάρτητα από την ουσία των πραγματικών θέσεων της κάθε χώρας είτε αυτές είναι προϊόν του διεθνούς δικαίου ή αναθεωρητικές εκτός διεθνούς δικαίου.

Το διαπραγματευτικό/διαδικαστικό αυτό αδιέξοδο διαρκεί εδώ και 45 χρόνια περίπου, από τότε δηλαδή που η Αθήνα υιοθέτησε την προσέγγιση «του ενός θέματος για επίλυση» (οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ). Και το κρίσιμο ερώτημα είναι: Για πόσο χρονικό διάστημα ακόμη θα συνεχίζεται η προσέγγιση αυτή; Η απάντηση θα μπορούσε να είναι εις το διηνεκές ίσως, εάν ο χρόνος βέβαια ευνοούσε την Ελλάδα. Αλλά η εμπειρία των 45 χρόνων δείχνει ότι ο χρόνος ευνοεί την Τουρκία (π.χ. διεύρυνση ατζέντας, από τό ένα θέμα, οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας το 1973, στη Γαλάζια Πατρίδα σήμερα). Ενώ παρά τα «ήρεμα νερά» και τη θετική ατζέντα, πάντοτε ελλοχεύει ο κίνδυνος επιστροφής στην ακραία ένταση ή της θερμής σύγκρουσης για όσο διάστημα τα προβλήματα παραμένουν άλυτα (ακόμη και από κάποιο «ατύχημα»). Επομένως μετά 45 χρόνια άκαρπης προσέγγισης θα πρέπει να αναζητηθεί μια εναλλακτική στρατηγική που θα μπορούσε να σπάσει το αδιέξοδο και να ανοίξει τη διπλωματική διαπραγμάτευση (κάτι που επιχειρήθηκε το 2003 αλλά χωρίς καρποφόρο συνέχεια). Αλλά και μόνο η προώθηση της θετικής ατζέντας (οικονομική συνεργασία, Μεταναστευτικό κ.ά.) όσο σημαντική και χρήσιμη κι αν είναι δεν φαίνεται ικανή να σπάσει τον φαύλο κύκλο του πολιτικού/διαπραγματευτικού μπλοκαρίσματος. Η πενταμερής Μεσογειακή Διάσκεψη θα μπορούσε να είναι μια εναλλακτική οδός, εάν και εφόσον υλοποιηθεί βέβαια.

Η ενίσχυση των εξοπλισμών της χώρας, στο μέτρο που είναι αναγκαία, δεν φαίνεται επίσης ότι μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό αποτέλεσμα σε ό,τι αφορά την επίλυση των προβλημάτων. Η Τουρκία ακολουθεί την ίδια λογική – ενίσχυση εξοπλισμών με εγχώρια παραγωγή οπλικών συστημάτων και σημαντική διείσδυση στην ευρωπαϊκή πολεμική βιομηχανία. Αν και χωρίς θεσμική συμμετοχή στο δανειοδοτικό όργανο της ΕΕ (SAFE) λόγω κυρίως των αντιρρήσεων Ελλάδας και Κύπρου. Γενικότερα όμως η βαθύτερη θεσμική πρόσδεση της Τουρκίας στην ΕΕ (που θα μπορούσε να αποτελέσει μια εναλλακτική προσέγγιση) επίσης παρεμποδίζεται. Η Ελλάδα εμφανίζεται να μην έχει εννοιατική στρατηγική για τη θέση και τον ρόλο της Τουρκίας του μέλλοντος. Το 1930 ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε προτείνει την προσθήκη παραγράφου στο σχέδιο Μπριάν για την ομοσπονδικοποίηση της Ευρώπης, η οποία προέβλεπε: «η Ελλάς θα αντιμετώπιζε μετά συμπαθείας το ενδεχόμενο μιας συμμετοχής της Τουρκίας, δυνάμειως βαλκανικής και μεσογειακής ως είναι η ίδια εις την ευρωπαϊκήν ομοσπονδιακὴν Ένωσιν».

Αυτά πριν από εκατό περίπου χρόνια...

Ο Π.Κ. Ιωακείμιδης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην πρεσβευτής - συμβούλος του ΥΠΕΞ και μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Ι. Σιδέρης κυκλοφορεί το νέο του βιβλίο με τίτλο «Πέρα από τα Στερεότυπα. Νέα Προοδευτική Εξωτερική και Ευρωπαϊκή Πολιτική».